



Martin Havik gedraagt zich nog steeds als de profwielrenner die hij ooit was. In de Italiaanse textielwereld kent iedereen zijn tempo. Met een razend enthousiasme stormt hij overal binnen want hij gaat voor de overwinning; in Nederland verzameld textiel in Italië opwaarderen tot prachtige nieuwe garens en stoffen. Op de conferentie Closing the Loop 2013 tonen Havik en 'zijn' Italianen inspirerende staaltjes topdesign.

The Italian Connection

BIOGRAPHY **MARTIN HAVIK**

✦ TEKST HETTY NIETSCH ✦ FOTOGRAFIE CHRIS DE BODE

Het is een vreemde vogel en dat kun je ook gerust tegen hem zeggen. “Een havik is ook een vreemde vogel”, grapt hij terug, de Hollandse boerenzoon, profwielrenner, Italiaanse modemakelaar en nu producent van een kwaliteitskeurmerk dat precies aantoont hoe groot het percentage gerecyclede stof in een spijkerbroek is: Martin Havik (1955, Texel). Het hele jaar door reist hij daarvoor op en neer naar Italië, naar de modestad Prato, vlakbij Florence. Italië is zijn tweede thuisland geworden. Hier hielp hij als knecht Francesco Moser aan de overwinning in de Ronde van Italië, hier trouwde hij met een Italiaanse, hier bouwde hij een eigen handelsonderneming op die hij nog niet eens zo lang geleden verkocht aan twee van zijn eigen medewerkers. Vandaag ontpopt hij zich als een Postillion d’Amour tussen beide landen, waarbij hij de Nederlandse kennis op het gebied van recycling van stoffen koppelt aan de Italiaanse mode-traditie.

Rijk waren ze zeker niet, thuis. Vader was loonwerker, trok van het ene landbouwgebied naar het andere, totdat hij in Strijen onder Spijkenisse voor zichzelf begon, als boer. Havik, de oudste thuis, moest ’s ochtends voordat hij naar school ging eerst meehelpen de koeien te melken. In het weekeinde was daar het eigen ventwijkje in Den Haag, om daar de aardappelen te verkopen. De dromen kwamen pas toen er in de familie over de belevenissen van een oom werd gesproken, Jo de Roo, een naam die je na een keer horen niet meer vergeet. Deze ongehoord hard fietsende Zeeuw uit Goes zette tal van wielerklassiekers op zijn naam. Neefje Martin besloot op zijn twaalfde dat dit ook zijn toekomst moest worden. De droom bleef, zelfs toen zijn vader ernstig ziek werd en hij de boerderij samen met zijn moeder moest gaan bestieren. De situatie

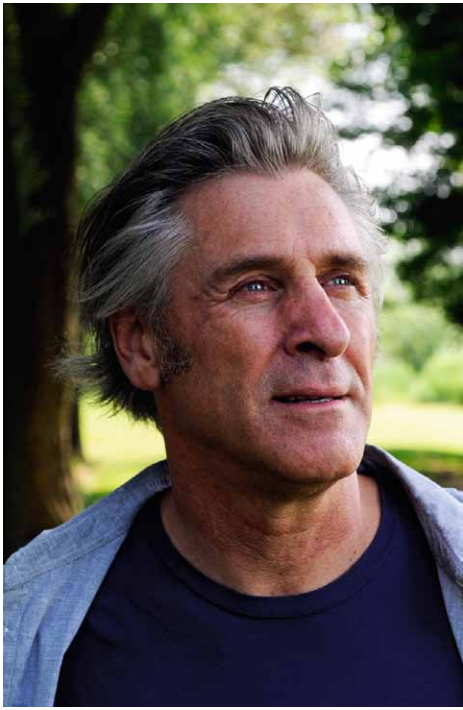
Martin Havik laat van Nederlandse vodden prachtige Italiaanse stoffen ontwerpen: “Heb ik al gedaan met uniformen van de KLM, doe ik straks weer met uniformen van het Nederlandse leger.”

dwong hem als veertienjarige de mavo te verlaten. “Alles heb ik in de praktijk geleerd. Management, Italiaans, noem maar op.” Zijn persoonlijke drijfveren? Als je Havik daar naar vraagt, komt al snel zijn hang naar oosterse wijsbegeerte boven drijven. Dan zegt hij dingen als: “Ik voel al heel mijn leven mijn innerlijke stuk, mijn helder weten.” En dan vertelt hij over het broertje dat er ooit was en jong is verdrongen.

Havik: “’s Morgens zit je aan tafel met zijn allen en ’s avond is er iemand minder. Dat kreeg een plaats door hard werken met elkaar zonder dat je er veel over sprak. Met die pijn in de familie ben ik mijn sportcarrière ingegaan. Het hielp om niet te voelen, het hielp om niet toe te geven aan de grenzen die je overgaat. Tot een jaar of acht geleden kon ik er zelfs niet over praten zonder te huilen. Toen ben ik aan mezelf gaan werken. Ik ben heel veel gaan trommelen, op uit Afrika meegenomen djembé-trommels. Die trillingen gaan tot in je ziel, je raakt in een soort trance.”

Andere les. Wielenboek erbij. Foto van de ploeg van Peter Post, het legendarische Raleigh McGregor team uit 1979. Havik: “Post zei altijd: ‘Martin, zorg ervoor dat je mensen om je heen hebt die beter zijn dan jij, maar blijf zelf altijd de baas.’ Dat is me altijd bij gebleven. Post had helpers om zich heen die op elk level konden presteren: Raas, Zoetemelk, Knetemann, Kuiper, die konden winnen. Daaronder zaten onder-ondernemers die op een goede dag zelf ook tot ondernemer konden uitgroeien. Alles wat ik nu doe, heeft diezelfde basis. Ik verzamel op precies die manier mensen om me heen.”

Maar hoe kom je dan van het fietsen in de textiel terecht? “Ik was 29 en getrouwd met een Italiaanse. Mij overkwam een zware valpartij en toen had ik het gehad. Ik hield altijd al van mooie kleding, ik was altijd verzorgd. Ik had een paar vrienden die in spijkerbroeken deden en die zelf inkochten. Zo’n honderdduizend stuks per jaar. Ze zeiden: ‘Als jij nu eens voor ons op pad gaat, dan gaan wij die broeken van jou kopen en krijg je een pick per broek.’”



Havik hielp als wielrenner legendes als Francesco Moser aan overwinningen en bleef in Italië: “De creatieve Italiaan kan heel goed met de gestructureerde Hollander samen.”



Dat is honderdduizend piek. “Precies! Zo ben ik in die wereld terecht gekomen, eerst als agent en daarna heb ik een handelsmaatschappij opgericht, met productie in Italië en verkoop daar en ook in Nederland. Uiteindelijk had ik in Prato tien vrouwen op kantoor. G-Star was een grote klant, Steps ook. Het huwelijk heeft acht jaar stand gehouden maar inmiddels was ik een halve Italiaan.”

Prato was de stad waar al die prachtige geweven stoffen vandaan kwamen?

“Ja, een textielstad met een historie van 150 jaar in de productie van stoffen en kleding, ook van hergebruikte kleding, met name wol.”

Hoe komt dat zo?

“Wol was altijd al schaars en duur. Dus toen zijn ze op het idee gekomen om wol te gaan hergebruiken. Tot 25 jaar geleden alles veranderde. Toen verhuisde alle textielproductie naar China en India, samen met heel veel Europese know how. En nu zie je weer een ommekeer. Met name het recyclen van gebruikte textiel wordt interessant. Dat zag ik aankomen en daarom ben ik vijf jaar geleden met ReMo begonnen, een label dat laat zien hoeveel gebruikt textiel er in een nieuwe stof is verwerkt. Ik voorspel een olievlek. Kijk naar H&M, kijk naar C&A: daar kun je oude spijkerbroeken

WELKE ITALIANEN ZIJN OP 4 OKTOBER IN NEDERLAND?

Niet alleen **Martin Havik**, maar ook **Antje Melissen** probeert het beste uit Nederland en Italië samen te brengen. Met haar zakelijke partner Jaap van Straalen organiseert zij de derde dag van Closing the Loop 2013, die volledig in het teken zal staan van textiel en circulaire economie. Met hun organisatie ‘Casa della Sinergia’ bouwden ook zij een netwerk op van Italiaanse zakenmensen en beslissers bij de overheid, die op vrijdag 4 oktober in Nederland hun aanbod komen presenteren. En dat is niet gering: een eeuw ervaring in het recyclen van wol tot perfecte en wereldberoemde Italiaanse stoffen. Tot op de dag van vandaag worden er mooiste kostuums ter wereld van gemaakt, zonder dat iemand weet dat er een percentage ‘gebruikte’ wol in zit. Welke Italianen worden verwacht?

Edoardo Nesi is een nazaat uit een oude textielfamilie uit Prato. Hij schreef een boek over de geschiedenis, met een analyse van de huidige problematieke situatie en de kansen die er zijn. In de Engelse vertaling ‘Story of my People’ deed zijn visie op de toekomst van het label ‘Made in Italy’ het opmerkelijk goed. Nesi is ook politiek actief, als lid van het Italiaanse parlement.

Raimondo Orsini is minstens zo invloedrijk, als directeur van de ‘Italian Foundation for Sustainable Development’. Zijn visie op de kansen die de circulaire economie bieden voor de textielproductie weegt zwaar in Italië, waar zelfs de minister van Milieu even komt luisteren wanneer hij een presentatie verzorgt.

Roberto Cenni is burgemeester van de textielhoofdstad Prato. Hij sloot een samenwerkingsovereenkomst af met Almere, om kennis en materialen uit te wisselen. Cenni wil de kwaliteitsproductie behouden door de focus op wol uit te breiden naar andere herwonnen grondstoffen voor textiel, zoals katoen en acryl.

Alesandro Viganò, een bevlogen designer met presentaties die je niet makkelijk vergeet. Hij werkte als *brand manager* voor Armani Jeans, Dolce & Gabbana en Wrangler. Viganò ontwikkelde samen met Martin Havik al proefstaaltjes van gerecyclede denim, die perfect passen binnen *stylish* collecties van *brands*. Deze Italiaan is een van de zeldzame designers voor wie het ontwerpproces al begint bij het samenstellen van de garens, in plaats van bij het uitzoeken van geschikte rollen geweven stof. Voor dit thema, het samen aan tafel brengen van modedesigners en stoffendesigners, presenteert Closing the Loop een apart atelier: ‘Giving back is the new luxury: what fashion can do’. Uiteraard zijn ook Nederlandse toppers op deze dag aanwezig, zoals **Angélique Westerhof** van de Dutch Fashion Foundation en **Conny Groenewegen**, een van de weinige modeontwerpers die zelf het garen en de stof voor haar bijzondere creaties maakt.

Jef Wintermans van ondernemersorganisatie Modint geeft een update van duurzame ontwikkelingen in de Nederlandse textiel, **Franc van den Berg** van BECO/EY onderzoekt nieuwe business modellen voor de circulaire economie en directeur **Frits Spangenberg** van Motivation geeft antwoord op de vraag: hoe zal de consument op dit alles reageren? En nog veel, veel meer... Zie de actuele website van P+, ook voor aanmelding:

www.p-plus.nl/meeting

inleveren en krijg je korting op je nieuwe aankoop. Ze gaan serieus inzamelen.”

Is er wel voldoende aanvoer?

“De Italianen produceren nu al twintig miljoen meter, met name gerecyclede wol. Maar katoen en polyester zijn ook heel goed te verwerken. Pas maar op: straks word je ermee doodgegooid en gaan heel veel meer bedrijven statiegeld geven voor ingeleverde kleding.”

En de Chinezen?

“Die zijn al eerder naar Prato zijn gekomen om daar te gaan produceren. Ze hebben naaiateliers overgenomen, dag en nacht gewerkt en zo de textielindustrie daar eigenlijk gered. Anders waren er nog veel meer bedrijven verdwenen. Die Chinezen zijn heel strategisch, ze zijn klein begonnen en hebben nu nagenoeg de hele confectie-industrie overgenomen. In de recycling zitten ze nog helemaal niet, maar ze willen wel leren, kijken wel mee.”



Onder de voet gelopen door de Chinezen, daar zullen die Italianen niet blij van zijn geworden...

“Vooral de oudere generatie had het daar moeilijk mee. Hen proberen we te laten zien hoe belangrijk zo’n kwaliteitskeurmerk als ReMo is. En dat kan alleen door te laten zien dat grote partijen meedoen: G-Star, Armani, ze willen meedoen. En grote spelers zien terug te krijgen, zoals Benetton. Dat bedrijf had vroeger fabrieken in Prato en is daar weggegaan omdat de kwaliteit niet meer kon worden gegarandeerd... En daar komen wij om de hoek kijken met het ReMo-label, een garantiesysteem voor kwaliteit. Met het gevolg dat Benetton nu weer wel om de tafel wil gaan zitten met de industrie. Zo vervullen wij als Hollanders wel een voortrekkersrol.”

Wat zijn de hindernissen?

“In Prato vind je veel familiebedrijven en het is heel moeilijk om al die kleine families bij elkaar aan tafel te krijgen. Er is ook kortzichtigheid, angst. En daar waar geprobeerd is om de grote bedrijven in hun eentje recycling te laten promoten, is dat niet gelukt. Het moet echt door de hele sector worden gesteund.”

Je handelsmaatschappij heb je van de hand gedaan?

“Ja, ik heb mijn aandelen aan twee mensen uit het bedrijf verkocht. In 2006. Zo kreeg

ik middelen om aan mijn droom te werken. Ook vanuit de gedachte om werkgelegenheid in Prato te stimuleren.”

Het moet lastig zijn zo’n label te introduceren terwijl partijen vooral bezig zijn te overleven. “Ja, het is moeilijk om mensen uit hun vaste gewoontes en keuzes te halen. En de Italianen hebben zoveel klappen om hun oren gehad. Ze warm laten lopen voor een label dat kwaliteit garandeert en duurzaam is, dat is nog een hele uitdaging.”

Ik zou ook denken: hoe kun je van voden zulke prachtige Italiaanse stoffen maken?

“Ik kan je de prachtigste stoffen laten zien, denim waar topmerken versted van staan.”

Werk dat, Italianen en Nederlanders?

“Ja dat werkt. Er is een klik. Duitsers en Italianen, dat werkt niet. Wij hebben de VOC-mentaliteit, je vindt ons overal op de wereld. Wij delen iets met de Italianen. Amsterdam-Venetië-water. De creatieve Italiaan kan heel goed met de gestructureerde Hollander samen. We houden allebei van lekker eten. En van fietsen! De fiets is de grote verbinder want van de wielersport houden we ook evenveel. Het label ReMo staat voor Recycling Movement. Daar zit het woord *cycling* in. Fietsen!

“Martin, zorg ervoor dat je mensen om je heen hebt die beter zijn dan jij, maar blijf zelf altijd de baas”

Voel je wel? We hebben trouwens ook een contract getekend met de internationale wielrenunie UCI, de Union Cycliste Internationale, om gerecyclede kleding voor de officials te gaan maken. We maken vesten voor We, die dit najaar in de winkel hangen. Ik heb van oude KLM-uniformen in Italië shawls laten maken. We zijn bezig om de uniformen van het Nederlandse leger in te zamelen, in samenwerking met het Leger des Heils. Ook weer met het oog op hoogwaardige recycling in Italië.”

Is dat eigenlijk ingewikkeld, textiel recyclen?

“In Nederland kunnen we nu al uit een totaal-aanbod van tweedehands textiel alle spijkerstof halen en dat vervoeren en voor transport gereed maken. Dan heb je een baal van tienduizend kilo katoenvezel. Die komt in Italië terecht bij een spinner die daar nieuwe componenten bijmengt, een deel virgin cotton. Korte vezels worden met lange vezels gemixt. Dat gaat dan naar de stoffenverwerker die gaat weven, vaak met meerdere soorten garens. Dan heb je doek: een stof van bijvoorbeeld 70 procent gerecyclede vezels, en 30 procent nieuw, of welke andere combinatie ook. In de database wordt de samenstelling exact vastgelegd. En op het label kun je dat allemaal teruglezen. Plus de winst voor de duurzaamheid. Hoeveel CO₂ er is bespaard, hoeveel water.” ■